



11.7192 - Projet de loi portant approbation du Protocole n°15 portant amendement à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, fait à Strasbourg, le 24 juin 2013

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Défense, de la Coopération et de l'immigration

► **M. Yves Cruchten** (LSAP), *rapporteur*.- Merci nach eemol, Här President, an erlaabt mer, dass ech och e bëssen aushuelen, fir awer e bëssen och de Kontext ze setzen. Mir huelen haut u sech en Zousazprotokoll un, deem d'Mënscherechtskonventionen ofännert, mä u sech schwätze mer net méi genuch iwwert d'Mënscherechter. Mir schwätzen net méi genuch doriwwer, weder hei an der Chamber nach an der Gesellschaft nach an der Press.

Et ass dëst och net eleng e Lëtzeburger Phänomeen, mä ech géif soen, dee stellt sech a ganz West- bis Mëtteleuropa. A firwat ass dat esou? Firwat sinn d'Mënscherechter vläicht bei eis keen esou e wichtegt Thema méi? Vläicht, well bei eis d'Situatioun vun de Mënscherechter, soe mer emol, relativ gutt ass, dat heescht, dass, obwuel et sécher ëmmer nach Verbesserung muss ginn, déi meescht Bierger bei eis mat der Situatioun vun de Mënscherechter zefridde sinn.

Allerdéngs ass dat net iwwerall de Fall. An enger ganzer Rëtsch Länner ginn d'Grondfräiheete vun den Awunner net gutt geschützt, an dat souwuel an den eenzelne Memberstate vum Europarat, wéi natierlech och a Länner, déi d'Mënscherechtskonventionen net oder nach net ugeholl hunn.

Dobäi ass d'Mënscherechtskonventionen eng vun de gréissten zivilisatoreschen Errungenschaften aus dem leschte Jorhonnert. Knapps fënnef Joer nom Enn vum Zweete Weltkrich gouf se vum Europarat ugeholl a si gëllt ewell a 47 Länner. Lëtzebuerg war do, wéi esou dacks, ganz vir mat bäi.

Et ass dofir eisen Opdrag, dass mer eis ëm d'Mënscherechter këmmen, dass mer doriwwer schwätzen, dass mer eis dorëms beméien, net just, fir se selwer anzehalen, mä och, fir se auszeiden an derfir ze suergen, dass se iwwerall d'Bierger schützen.

Fir dat eben ze garantéieren, gouf 1959 den Europäesche Gerichtshaff fir d'Mënscherechter geschaaft. Dësen huet als Aufgab, fir d'Anhale vun de Prinzipien vun der Mënscherechtskonventionen ze suergen. All Awunner aus Europa, mat Ausnam vu Wäissrussland an dem Vatikanstat, kann haut säi Recht zu Stroossbuerg akloen. D'Cour beschützt mëttlerweil 825 Milliounen Awunner, net just an der Europäescher Union, wéi dacks gemengt gëtt, mä och doriwwer eraus a Russland, der Tierkei oder nach am Kaukasus.

Well a ville Länner d'Situatioun vun de Mënscherechter net esou gutt ass wéi bei eis, ass den Europäesche Mënscherechtsgerichtshaff mat villen, jo, ganz villen Affäre geplot. Den Ament ass d'Cour mat engem 90.000 Affäre befaast; dovunner eleng 19.000 aus der Ukrain an 18.000 aus der Tierkei, awer och gutt 10.000 aus Rumänien oder Ungarn. Zejoert goufen och 23 nei Fäll géint de Lëtzeburger Stat opgemaach.

Un dëser enormer Unzuel eleng erkennt ee schonns, dass d'Aarbecht vum Gerichtshaff muss vereinfacht ginn. Et muss méi séier an och méi effizient geschafft ginn.

Dorëms geet et eigentlech bei dësem 15. Zousazprotokoll zur Mënscherechtskonventionen, dee mer haut unhuele wëllen. Hei gëtt de Prinzip vun der Subsidiaritéit reafirméiert, d'Delaie gi gekierzt, d'Kritäre vun der Reevabilitéit gi gestärkt, d'Alterslimit vun der Riichter gëtt nei definéiert an esou weider. Fir den Detail vun all deene Saache verweisen ech op mäi schrëftleche Rapport. Wa mir dat Gesetz haut gestëmmt hunn, dann hu bis ewell 37 vu 47 State ratifizéiert.

Ech wëlt awer net ophalen, ouni nach eemol op d'Wichtegkeet vun der Mënscherechtskonventionen an den Institutionen vum Europarat hinzeweisen. Zum Europarat gehéieren niest dem Comité des Ministres, niest der Cour och d'Assemblée parlementaire an de Congrès des pouvoirs locaux.

Heiansdo gëtt ee gefrot, firwat dass d'Chamber an hir Deputéiert sech am Europarat engagéieren: „D'Musek, déi spillt dach hei zu Lëtzebuerg an net zu Stroossbuerg.“ Abee, dorop muss een äntweren, dass et wichteg ass, dass mir Lëtzeburger eis abringen an den Diskussionen iwwert d'Mënscherechter, iwwert d'Demokratie an iwwert d'Rechtsstaatlechkeet, an dat net eleng bei eis doheem.

Net nëmmen déi Rapporten an déi Recommandatiounen, déi zu Stroossbuerg gestëmmt ginn, si wichteg, mä virun allem eben och d'Cour an hir Uerteeler. Eng vun den Aufgaben vun de Lëtzeburger Deputéierten an der Assemblée parlementaire ass déi, fir d'Riichter erauszesechen, déi op der Cour siegieren. An do kritt den Europarat och net ëmmer nëmme gutt Kandidature vun den eenzelne State proposéiert.

Wann een d'Situatioun vun de Mënscherechter, der Demokratie an der Rechtsstaatlechkeet op eise Kontinent kuckt, da gesäit een, dass nach vill Aarbecht op eis waart. Wa mir gesinn, wéi a Russland mat Homosexuellen a mat ONGen ëmgaange gëtt, wa mir gesinn, wéi sech d'Tierkei zu engem autokratesche Staat entwéckelt, wa mir gesinn, wéi Polen säi Rechtsstat lues a lues ofschaaft a wéi Ungarn mat senger Zivilgesellschaft ëmgeet, da freet ee sech heiansdo, ob déi Länner nach hir Plaz hunn, och an deem Europarat. An éierlech gesot hunn ech mer déi Fro souguer och scho gestallt.

Et dierf een awer net vergiessen, dass den Ausschloss vun dësen Länner och géif bedeiten, dass hir Bierger net méi kéinte beim Mënscherechtsgerichtshaff kloen. Getraff wieren also net d'verantwortlech Politiker, mä d'Bierger! Dofir gëllt et, alles ze maachen, fir déi Länner am Boot ze behalen, mat hinnen ze streiden, am gudde Sënn vum Wuert, op allen Niveaue vum Europarat a si ze iwwerzeegen, déi Engagementer, déi se bei der Signature vun der Mënscherechtskonventionen geholl hunn, och anzehalen.

Dësem hu sech déi Lëtzeburger Delegéiert am Europarat verschriwwen. An dofir ass hiren Engagement zu Stroossbuerg an dee vu Lëtzebuerg am Ganzen an och dee vun deene villen ONGen, déi sech fir d'Mënscherechter setzen, och net ëmsoss.

Natierlech ginn ech den Accord zu dësem Projet fir meng Fraktioun.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci dem Här Rapporteur. An d'Wuert huet den Här Mosar.

Discussion générale

► **M. Laurent Mosar** (CSV).- Jo, och hei e ganz grouse Merci un de Rapporteur, deem eis dee Projet och erëm am Detail virgestallt huet. A sech ass den Europäesche Mënscherechtsgerichtshaff am Moment Affer vu sengem Succès. Dat gesäit een, wann een d'Zuelen erëm eng kéier kuckt.

De Rapporteur huet d'Wichtegkeet vun där Cour ënnerstrach, besonnesch virum Hannergrond vun ëmmer méi Mënscherechtsverletzungen. Duerfir ginn och all déi Modifikatiounen, déi hei proposéiert ginn, an déi richteg Richtung. Et ass wichteg, dass och de Fonctionnement an d'Effizienz vun där Cour vergréissert ginn. An duerfir gi mir och den Accord zu dësem Projet.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. An dann huet den Här Gusty Graas d'Wuert.

► **M. Gusty Graas** (DP).- Här President, Dir Dammen an Dir Härren, ech mengen, de Rapporteur Yves Cruchten, deem ech iwwregens Merci soe fir säi Rapport, huet zu Recht drop higewisen, dass déi ganz Problematik ëm d'Mënscherechter vläicht net oft genuch thematiséiert gëtt, och an eise Breeden hei. Dat huet natierlech zum Deel och de Virdeel, dass mir an enger Géigend hei liewen, wou mer Gott sei Dank net esou mat deene Problemer konfrontéiert sinn. Mir wëssen awer, dass et op ville Plaze ganz aneschtens ausgesäit.

Hei ass u sech e klengt Gesetz, mä e Gesetz mat enger ganz grousser Dimensionsioun. Et ass wichteg, dass déi Modifikatiounen hei virgeholl ginn. Ech verweise virun allem op d'Artikelen 3, 4 a 5, wou et jo u sech drëm geet, fir d'Delaie ze acceleréieren. Dat ass och am Interêt vun deem, dee klot. An et ass jo virdrun och hei richtegerweis gesot ginn: Leider kommen ëmmer méi Fäll virun de Mënscherechtsgerichtshaff. An dowéinst ass et wichteg, dass déi Cour optimal, effikass funktionéiert. Et ass also net méi wéi normal, dass mir als Demokratesch Partei d'Zoustëmmung zu dësem Gesetz ginn.

Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. Dann huet den Här Claude Adam d'Wuert.

► **M. Claude Adam** (*déi gréng*).- Merci, Här President. Mat deem Gesetz, wat mer hei debattéieren an duerno stëmmen, ratifizéiere mer de Protokoll Nummer 15 vun der Konvention iwwert de Schutz vun de Mënscherechter an de Grondfräiheeten. Par rapport zum Protokoll Nummer 14 kommen eng Rei Ännerungen, op déi de Rapporteur agaangen ass an déi och a

sengem schrëftleche Rapport stinn. Duerfir Merci dem Yves Cruchten fir seng Aarbecht.

E puer vun den Neierungen zilen drop of, dass d'Prozedur solle méi schnell ginn. Dat ass och net vu Muttwëll, well aus dem Rapport annuel vun der Cour européenne vun de Mënscherechter vun 2016 geet ervir, dass d'Cour et mat insgesamt ronn 80.000 Requêtes pendantes ze dinn huet. 80.000 Affären also, déi waarden drop, nach gesprach ze ginn.

Dat Geriicht ass zoustänneg fir déi 47 Länner, déi déi Europäesch Konvention fir d'Mënscherechter ënnerschiwwen hunn. An 2016 waren déi meescht Affären an der Pipeline aus der Ukrain komm. De Rapporteur huet och d'Zuele gesot vun deene Länner, déi déi meescht Affären unhängeg hunn, duerfir widderhuelen ech se net. Et ass awer interessant ze wëssen, dass déi meescht Affären aus der Ukrain kommen, duerno aus der Tierkei, dann aus Ungarn, Russland a Rumänien.

An dat sinn d'Zuele vun 2016, déi dat soen, mä déi Hitparad vun de Länner huet sech iwwert déi lescht Joren eigentlech guer net geännert. An dat schéngt eis dann och schonn e relativ gerecht Bild ze gi vun der Situatioun vun de Mënscherechter an deem groussen Europa.

Aus Lëtzebuerg komme relativ wéineg Ufroen. An 2016 ass och kengerlee Violatioun vu kengerlee Artikelen duerch de Lëtzeburger Stat festgestallt ginn. Dat ass jo och eventuell interessant fir déi Debatt, déi mer muer hunn. Muer schwätze mer jo hei am Haus och iwwer e Mënscherecht: iwwert d'Meenungsfräiheet. Mä wéi gesot, dat ass muer um Programm.

Ech bréngen den Accord vu menger Fraktioun zu dësem Projet de loi.

► **Une voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Dann huet den Här Kartheiser d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser** (ADR).- Villmools Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Härren, och hei nach eng kéier e grouse Merci un den Här Cruchten. U sech hat säi Rapport e bëssen zwee Deeler: een, deem dat Gesetz hei ugeet, an een, deem e bëssen op d'Situatioun vun de Mënscherechter an e puer Memberstate vum Conseil de l'Europe agaangen ass.

Op déi zweet Diskussioun wëll ech elo net agoen. Do si mer e bëssen an där Situatioun wéi virdru beim Exposé iwwert d'baltesche Staten, deem hei gemaach gouf. Ech mengen, dat ass en anere Sujet. Mä dat Gesetz hei wërft e bëssen e Liicht op dat Spannungsverhältnis, wat heiansdo besteet tëschent der Souveränitéit vun de Staten an dem Rôle vun den internationale Juridictionen.

Ech wëll emol ufänken, fir ze soen, dass d'ADR dëse Projet wäert matdroen an ënnerstëtzen, well mir sinn, wéi mir all heibannen, drun interesséiert, dass déi international Juridictionen hir Aarbecht kënnen ënner optimale Konditiounen maachen.

Mä déi Diskussioun entsteet net aus dem Näischt. Si entsteet engersäits doduerch, dass d'Politik an deene leschte Joren, ech géif soe bal Jorzéngten, d'Tendenz hat, och schwierereg politesch Froen op Juridictionen ze verlagere, a sech e bëssen der politescher Verantwortung och doduerch entzunn huet, fir dem Riichter allgemeng Decisiounen ze iwwerloosen, déi vläicht éischter an d'Sphère politique gehéieren. Doduerch huet dat derzou bäigedroen, fir d'Iwwerlaaschung vun deene Juridictionen erbäizeféieren.

Och do muss mir als Politiker eis soen: Wat muss wierklech vu Gerichter tranchéiert ginn a wat gehéiert an dee politeschen Aflossberäich? Wat ass an eiser Verantwortung? An do muss mer vläicht méi kloer a méi couragéiert Trennlinnen zéien.

Dat Zweet ass, dass déi Juridictionen zum Deel och en Eegeliwen entwéckelen, well se gesinn, dass se Kompetenzen delegéiert kréien, dacks mat deem Hannergedanken, hinnen e staarke Rôle ze ginn. Dat gesi mer beispillsweis um Europäesche Gerichtshaff, deem iwwer Jorzéngten - dat ass en oppent Geheimnis - kloer integratiounescht gewierkt huet, ee vun den Hauptvecteurs war, fir d'europäesch Integratioun ze verdéiwen, virunzedreien. An dat ass en éischter politesche Rôle, deem och ëmmer erëm an den Traitéen an deem Sënn begleet gouf, dass méi Kompetenzen a Richtung Europäesche Gerichtshaff kanaliséiert goufen, eben och an der Optik vu sengem Rôle an der Geschicht vun der europäescher Integratioun.

Dat Drëtt ass, dass déi Juridictionen heiansdo e bëssen ze wäit ginn an deem Sënn, dass se an Domänen eraginn, wou se net méi d'Delegatioun ganz kloer hunn, fir do dierfen ze agéieren. Mir hate virun enger gewëssener Zäit d'Beispill vun Vereenegte Kinnekräich an deem spezifesch Fall vun dem Droit de vote vun de

Prisonnéier am Vereenegte Kinnekräich. Dierfen déi nach stëmmen? Dierfe se net méi stëmmen?

An dat ass schlussendlech dann zu Stroossbuerg decidéiert ginn an engem Sënn, wou dat brittescht Parlament gesot huet: „Mä do huet den Europäesche Gerichtshaff eng Decisioun geholl, déi eis, dem brittesche Parlament, zousteet, an net him.“ An dat sinn dann déi Diskussionen, déi zu deem Spannungsverhältnis féieren tëschent den internationale Juridictionen an de Staten.

Dofir ass et och interessant hei ze liesen, an dësem Projet de loi, dass hei d'Autoritéit vun de Staten nach eng kéier confirméiert gouf, vläicht och als Resultat vun där Diskussioun, wou gesot gëtt, d'«autorités nationales sont en principe mieux placées qu'une Cour internationale pour évaluer les besoins et les conditions au niveau local», an dass een da subsidiaresch international Juridictionen soll asetzen, wann eben d'Problemer um nationalen Niveau net méi kënnen geléist ginn.

Och déi Tatsaach, dass dës Juridictionen sech solle méi mat prinzipielle Saache befaassen - och dat ass e Prinzip, deem hei nach eng kéier betount gëtt an dësem Gesetz -, fir prinzipiell Froen ze léisen a sech net an Detailfroen ze verléieren, och dat ass eppes, wat dat Spannungsverhältnis an dës Kloeerheet, déi néideg ass tëschent dem Rôle vun deem engen an deem aneren, nach eng kéier ënnersträicht.

Et ass och fir eis, mengen ech, an den Debatten, déi mer mussen hunn, an enger schwiereger Phas, wou Europa elo dran ass, ëmmer erëm wichteg, fir ze kucken, wéi e Rôle mer och an Zukunft wëllen dem Europäesche Gerichtshaff ginn a wéi mir eis als Nationalstat wëllen dozou positionéieren.

Dat gesot, wat den Europäesche Gerichtshaff fir Mënscherechter ugeet, deem eis voll Ënnerstëtzung huet, wäerte mir och dëst Gesetz matstëmmen. Ech soen lech Merci.

► **Une voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. An de leschte Riedner ass den Här David Wagner.

► **M. David Wagner** (*déi Lénk*).- Merci, Här President. Ee vun de Punkten, déi am meeschte kontrovers och diskutéiert goufen, och am Kader vu Juristen, dat ass jo d'Fro vun der Marge d'appréciation, déi jo am Preamble soll erakommen. Dat huet natierlech keen direkt bindenden Effekt.

Et sinn awer ëmmer Bedenke gewiescht och a gewëssenen Analysen. Ech wollt just kuerz de Centre suisse de compétence pour les droits humains hei zitieren, deem dat esou analyséiert huet: «La portée juridique de cette modification au préambule est donc faible. Cependant, elle pourrait entraîner la Cour à adopter, de manière spontanée ou sous la pression des forces politiques, davantage de prudence dans sa jurisprudence.»

Bon, voilà! Dat heescht, weiderhi menge se och, dass, deemno wéi d'politesch Situatioun kéint evoluieren, och gewësse State kéinten nach eng méi grouss Marge d'appréciation fuerderen, grad an den Domäne vu Mënscherechter. Dat soll awer och éischter eng Fro vu Spekulationen bleiwen.

Mir wäerten dee Projet de loi matdroen. Mir wollten awer drun erënneren, dass déi Fro natierlech net onkontrovers diskutéiert gëtt ënner Spezialiste vum Fach, quitte dass een all Precautionen soll dann huelen.

Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. D'Wuert huet dann elo d'Regierung, wa se et wëllt.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Nicolas Schmit**, *Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Économie sociale et solidaire*.- Ech soen dem Rapporteur Merci fir de Rapport an och alle Riedner, an ech mengen, och fir hir Zoustëmmung zu dësem trotz allem wichtege Projet, well ech mengen, et ass e grouse Fortschrëtt, dass déi rechtsstaatlech Prinzipien och op engem internationale Plang eng gewësse juristesche Garantie hunn. An déi Garantie muss och kënnen exercéiert ginn a si muss och funktionéieren.

Mir wëssen, dass déi Spannungsfelder, déi virdru mentionnéiert gi sinn, grouss sinn an dass et hei och nëmme mat klenger Schrëtt no vir geet. Mä et ass extrem wichteg, dass de Bierger, wou en och ëmmer leeft, sech kann op d'Konventionen berufen, déi säi Stat signéiert a ratifizéiert huet, dass en dann och d'Méig-



lechkeet huet, iwwer eng international Juridiction du seng spezifesch Interête verteidegt ze kréien.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Merci och dem Här Aarbechtsminister a Vertriebung vum Här Ausseminister.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7192 et dispense du second vote constitutionnel

Mir géifen dann zum Vott iwwert de Projet de loi 7192 iwwergoen. D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procurationen. D'Ofstëmmung ass elo eriwuer.

60-mol Jo, also Unanimitéit fir dëse Projet. Do mat ass de Projet de loi 7192 ugehooll.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen (par M. Claude Wiseler), M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur (par M. André Bauler), M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Eugène Berger);

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Marc Baum et David Wagner.

A wéi beim leschte Projet d'Fro: Ass och hei d'Chamber d'accord, fir d'Dispens vum zweete Vott ze froen?

(Assentiment)

Merci gesot.

Da géife mer zum leschte Punkt vun eisem haitegen Ordre du jour iwwergoen. Dat ass de Projet de loi 6409 iwwer Annerunge bei der Reglementatioun vun der Assistance parentale. D'Wuert huet elo direkt de Rapporteur, den honorabelen Här Gilles Baum. Här Baum, Dir hutt d'Wuert.

12. 6409 - Projet de loi portant réglementation de l'activité d'assistance parentale

Rapport de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse

► **M. Gilles Baum (DP), rapporteur.**- Merci, Här President. Kolleeinnen a Kolleeen, d'Activitéit vun der Assistance parentale krut 2007 hiren éischte legale Kader. Zënterhier huet dee Secteur sech awer ganz staark entwéckelt. 2010 gouf et scho 500 Assistants parentaux hei zu Lëtzebuerg an am Moment sinn et der ronn 700.

Et brauch ee sech nëmmen dës Zuelen unzekucken, fir feststellen, dass d'Assistants parentaux oder, wéi se hei zu Lëtzebuerg genannt ginn, d'Dageselteren, d'Dagesmammen an d'Dagespappen, fir vill Leit hei am Land eng reell Alternativ zu der Bomi, zu der Crèche oder zu enger anerer Betreuungsstruktur sinn.

Béid Forme vun der Kannerbetreuung, also souwuel d'Dageseltere wéi och d'Crèche an d'Maison relais, hunn hir Berechtigung an alle béid hu fir d'Elteren déi eng Virdeeler a vläicht deen een oder aneren Nodeel. Et ass awer eenzeg an eleng un den Elteren ze entscheeden, wat fir eng Betreuung fir hiert Kand am beschten zoutréift a wou hiert Kand soll versuergt a gefërdert ginn, falls d'Elteren dat wënschen.

Schonn 2012 sollt de Secteur vun den Dageseltere méi strikt reglementéiert ginn, fir eventuellen Abuse vum System entgéintzewierken, mä awer och, fir kloer Qualitéitskritäre festzeleeën.

(Mme Simone Beissel prend la présidence.)

D'Zil ass et, fir sécherstellen, dass all Kanner vun enger qualitativ héijer Betreuung bei den Dageseltere profitéiere kënnen, an dat zum Wuel vun alle Kanner.

Mat dësem Projet de loi leeë mer also haapt-sächlech nei Qualitéitskritäre fest, déi d'Presta-

tairë mussen erfëllen, fir den Agreement vum Ministère ze kréien. Déi eng Kritäre betreffen d'Formatioun an d'Qualifikatioun vun den Dageselteren. Déi aner leeë kloer Kritäre fir d'Infrastrukture fest, an deenen d'Kanner versuergt ginn.

Wat ännert sech elo konkret? Eng éischt Saach, déi sech ännert, dat ass d'Limitt vun 12 Kanner pro Assistant parental, déi festgesat gëtt. Et kann een also als Assistant parental net méi wéi zwielef Contrats d'éducation et d'accueil mat den Elteren ënnerschreiw. Et bleift allerdéngs dobäi, dass net méi wéi maximal fënnf Kanner gläichzäiteg kënnen betreit ginn. Déi eege Kanner sinn dovunner ausgeschloss. A Kanner, déi manner wéi zwee Joer hunn, där därer ee just maximal zwee am Stot betreien.

Ech mengen, dat si rasonabel Limitten, déi engersäits verhënneren, dass ze vill Kanner op eng Dagesmamm oder en Dagespapp zoukommen. Si verhënneren och, dass een 30 Kontrakter kann ausfëlle fir 30 Plagen, déi an der Woch méiglech wäeren.

Wéi gesot, d'Wuel vum Kand steet hei am Vierdergrond.

Ausserdeem falen nei Aktivitéiten ënnert d'Kompetenz vun den Dageselteren. Déi garantéieren natierlech, dass et de Kanner generell gutt geet an dass si kierperlech a geeschteg gefërdert ginn a sech gutt entwéckelen. Ënner anerem regelméisseg Ausflich an d'Natur, kulturell a sozial Aktivitéiten, eng ausgeglachen Ernährung an Hëllef bei den Hausaufgabe sollen dee Volet ofdecken.

All dëst soll am totalen Aklang mat der individueller Entwécklung vum Kand sinn, ouni d'Kand ze iwwerforderen an natierlech och net ze ënnerforderen.

Här President, mat dësem Projet de loi ginn, ewéi gesot, d'Konditiounen definéiert, fir de sougenannten „agrément“ vum Ministère ze kréien. Ouni dëse leeft näischt. Ouni den Agreement kann een net Dagesmamm oder Dagespapp ginn.

Wat muss een dann alles erfëllen, fir deen Agreement ze kréien? Un alleréischter Plaz muss een natierlech groussjäreg sinn a kierperlech a geeschteg an der Lag sinn, fir Kanner ze betreien. Dozou kennt dee sougenannte Projet d'établissement, deen d'Offer an d'Konzept vun der ganzer Prise en charge erkläre soll. Ausserdeem muss ee gewësse Formatiounen a Preformatiounen gemaach hunn, déi spezifesch op d'Besoin vum de Kanner ausgeriicht sinn an déi d'Kandidate mam Beruff a mat der Organisation vun enger Dagesmamm familiariséieren - ech kommen e bësse méi spéit nach eng kéier op déi Formatiounen zrëck -, a während dem Joer muss een och regelméisseg op d'mannst 20 Stonne Formation continue maachen.

Des Weidere muss een am Kader vum Agreement och eng vun deenen dräi Landesprooche verstoen a schwätze kënnen.

E weideren, ganz wichtege Punkt, dat sinn d'Infrastrukturen. D'Raimlechkeete ginn elo per Gesetz méi sécher gemaach. Dat heescht, et ginn nei Normen agefouert, déi virschreiw sollen, wéi d'Raimlechkeete mussen ausgesinn. D'Sécherheet steet hei un éischter Plaz. Nief deene virgeschriwwene Feierlāscher, Branddecken, Feuermelder, Éischt-Hëllef-Këschte muss een och d'Trapen an d'Fënstere sécheren, fir Accidenter präventiv entgéintzewierken.

D'Kanner kréien och méi Plaz zougesprach. Sou muss all Dagesmamm oder Dagespapp derfir suergen, dass all Kand op d'mannst véier Quadratmeter zegutt huet. Virdu waren et zwee Quadratmeter. Déi Zuel ass also verduebelt ginn.

Et soll och nach dorop opgepasst ginn, dass déi ganz Infrastrukturen an engem rouege Kader sinn, fir dass d'Kanner déi beschtméiglech Chancen hunn, fir sech a Rou kënnen ze entwéckelen a fir a Rou kënnen ze léieren.

Et ass och méiglech fir eng Dagesmamm, sech vun enger drëtter Persoun ersetzen ze loossen am Fall vun enger Krankheet oder vun enger anerer Contrainte, dat awer maximal 200 Stonnen d'Joer respektiv acht Stonnen an der Woch. Sou gëtt séchergestallt, dass, wann en Assistant parental sech eng kéier net ëm d'Kanner këmmere kann, d'Elteren awer d'Chance hunn, fir hir Kanner betreit ze kréien.

Komme mer nach kuerz op déi obligatoresch Formatiounen zrëck, ouni déi keen Agreement ausgestellt gëtt! De potenziellen Assistant parental muss un engem Cours vun op d'mannst 100 Stonnen deel huelen an e Stage vun op d'mannst 40 Stonne maachen.

Wat sinn d'Module vun deene Coursen? Niewent den administrativen a professionellen Aspekter, déi de Beruff vun Assistant parental mat sech bréngt, geet et och ënner anerem ëm gesond Ernährung, d'Entwécklung vum Kand a

Konfliktmanagement. Déi Formatioun garantéiert also, dass d'Dagesmamm oder den Dagespapp beschstens virbereet sinn.

Madamm Presidentin, wéi Der wësst, hu mer kuerz virun der Sommervakanz iwwert de Programm vun der méisproocheger Erzéiung geschwat an eben och iwwert d'Kritären, fir de Chèque-service accueil kënnen ze kréien. Och dobäi goug et drëms, kloer Qualitéitskritäre festzeleeën, déi eng Dagesmamm muss erfëllen. Ech kommen nach eng kéier ganz kuerz drop zrëck: Fir kënnen als Assistant parental vum Chèque-service accueil ze profitéieren, muss een niewent dem Agreement, der Formatioun an dem Projet pédagogique och nach zwou vun eisen dräi Amtssprooche beherrschen, also Minimum den Niveau vum A2-Certificat hunn.

Madamm Presidentin, léif Kolleeinnen a Kolleeen, dat war elo e kuerzen Iwwerbléck iwwert de Projet de loi 6409. Fir weider Detailler verweisen ech op de schrëftleche Rapport. Ech soen de Kolleeen aus der Kommissioun Merci fir hir Mataarbecht a gi vun dëser Plaz och schonn den Accord vun der Demokratescher Partei.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **Mme Simone Beissel, Présidente de séance.**- Merci dem Här Rapporteur Gilles Baum. Als éischt ageschriwwen Riednerin hunn ech d'Madamm Françoise Hetto. Madamm Hetto, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **Mme Françoise Hetto-Gaasch (CSV).**- Madamm Presidentin, Dir Dammen an Dir Hären, fir unzefänke wëll ech dem Rapporteur Gilles Baum villmools Merci soe fir säin exzellente schrëftlechen an och mëndleche Rapport.

Mir wëssen alleguer, dass de Besoin u Betreuungsförme fir eis Kanner an de leschte Joren extrem gewuess ass. Vill Strukture goufe gegrënnt. An awer si mer der Demande nach ëmmer net gerecht ginn. D'Demande ass méi grouss wéi d'Offer. An d'Offer variéiert och nach vu Gemeng zu Gemeng. Do mussen also nach ganz vill Efforte gemaach ginn.

A ville Famillje mussen d'Elteren zu zwee schaffe goen an d'Vereenbarkeet vu Famill a Beruff ass a bleift e regelrechten Challenge, ganz besonnesch natierlech fir d'Elengerzéier.

Wa mir dem reelle Besoin u Betreuungsméiglechkeete wëllen nokommen, da brauche mer eng Villfalt vun Offeren, déi sech ergänzen. De Service, deen d'Dageseltere leeschten, ass an deem Kontext als zousätzlech Alternativ a complémentaire Betreuungsoffer par rapport zu de privaten an ëffentleche Strukture wéi Crèchen a Maison-relais ze gesinn.

Dëst Gesetz iwwert d'Dageseltere bréngt eng ganz Rei vu Verbesserunge mat sech. Mir begrëssen, dass elo ganz kloer geregelt gëtt, wie beim Ausfall vun der Dagesmamm oder vum Dagespapp als Remplaçant kann asprangen a wéi eng Konditiounen da vun dëser Persoun och mussen erfëllt sinn.

Mir begrëssen och, dass d'Dageselteren eng vun den dräi offizielle Sproochen hei am Land richtig muss beherrschen an dass d'Qualitéit vun hirer erzéierescher Aarbecht iwwert de Wee vun engem Projet d'établissement an engem Projet pédagogique soll verbessert ginn. Och hir Formatiounen, déi se maache mussen, sinn natierlech ze begrëssen.

Mä da si mer awer och scho fäerdeg mat deene positiven Elementer, déi an dësem Gesetz ze fanne sinn. Well dëst Gesetz huet eng ganz Partie vun negativen Auswierkungen op den Dageselteren hir Aarbecht, op hiert Liewen a riskéiert, derzou ze féieren, dass dës Piller vun der Kannerbetreuung wäert verschwannen. Ech erkläre mech:

Mir wëssen alleguer, dass an den traditionelle Maison-relais a Crèchen d'Notzungsméiglechkeeten dach awer zimlech rigid sinn, eppes, wat fir Eltere mat onregelméissegem Aarbechtssäiten e richtege Problem ass. Et si grad si, déi d'Flexibilitéit vun der Optioun Dageseltere ganz besonnesch schätzen. Een éischt Argument, wéi sou Dageselteren e wichtege Piller an där ganzer Kannerbetreuung sinn.

Derbäi kennt, dass et dacks e bewusste Choix vun den Elteren ass, fir hiert Kand an engem klengen Grupp Kanner bei enger Dagesmamm betreien ze loossen. Hei ass eng familiär a vertraut Ambiance. D'Kanner hu mat enger Bezugspersoun ze dinn. Et ass méi eng heemleg Situatioun, esou wéi an enger grousser Famill, wat besonnesch ganz klengen Kanner zuguttkennt. Dat ass dat zweet Argument, dat déi wichteg Roll vun den Dageselteren ënnersträicht.

Dacks sinn d'Kannergruppe bei Dageselteren och zimlech homogen an et ka vill an de Kanner hirer Mammesprooch kommunizéiert ginn, wat jo hirer Sproochentwécklung ze-

guttkennt. Deemno en drëtten interessante Virdeel vun den Dageselteren.

Derbäi kennt, dass verschidden Elteren iwwerhaupt keng Plaz an enger Betreuungsstruktur fannen an dankbar sinn, wa se iwwerhaupt op Dageseltere kënnen zrëckgräifen.

All dës Argumenter weisen ganz kloer, dass mer op d'Dageselteren ugewise sinn. An dofir versti mir och net, firwat den Här Minister d'Dageselteren an eng Konkurrenzsituatioun zu deenen anere Betreuungsforme setzt, jo, quasi dës Piller amgaangen ass ewechzesäbelen. An et ass genee dat, wat hei passéiert.

Dir wësst, dass duerch de Projet de loi iwwert d'plurilingual Frëiförderung d'Kanner vun engem Joer an enger Betreuungsstruktur vun 20 gratis Stonne Chèque-service accueil kënnen profitéieren. Mir als CSV, mir haten eis jo géint dës Frëiförderung ausgeschwat, an dat aus ville verschiddenen Ursachen. Et muss ee wëssen, dass d'Dageseltere vun dëser plurilingualer Frëiförderung ausgeschloss sinn.

Madamm Presidentin, Dir Dammen an Dir Hären, 20 gratis Stonne pro Woch si jo eng lackeleg Offer. An dës Offer wäert wuel d'Demande nach vill méi an d'Luucht driewen. C'est l'offre qui va créer la demande.

An dofir stelle sech fir eis déi heite Froen: Risikéiere mer net doduerch, dass d'Dageselteren ausgeschloss sinn, dass d'Waardelëschten, fir eng Plaz an enger Struktur ze kréien, nach vill méi laang ginn, wéi dat elo schonn de Fall ass? Wäerte sech net eng Partie Elteren aus finanzielle Grënn géint d'Dageselteren oder d'Dagesmamm, den Dagespapp entscheeden, ebe just well se jo elo Urecht op 20 Stonne gratis an enger anerer Struktur hunn?

Aktuell hu mer knapps 700 Dageselteren hei am Land, déi vum Ministère agréiert sinn. Dovunner sinn der ronn 600 „prestataire du chèque-service accueil“. Schon elo besteet e Konkurrenzkampf tëschent den Dageselteren. Jiddweree schrauft säin Tarif erof. Vill ënnerbidde sech géigesäiteg. Dat kann et net sinn! Well och d'Dageseltere mussen vun hirer Prestatioun, déi se ubidden, liewe kënnen.

An an enger finanziell prekärer Situatioun ze schaffen, huet och ëmmer en Afloss op d'Aarbechtsmoral an op d'Aarbecht, also deemno den Accueil. Ass et dat, wat mer wëllen!

Ab Januar 2018 wäerten d'Tariffer vun den Dageselteren adaptéiert ginn. Am Moment kréie se pro Stonn a pro Kand 3,50 Euro. Dësen Tarif gëtt dann ëm 25 Cent eropgesat, also op 3,75 Euro d'Stonn. D'Betreiung vun engem Kand bei enger Dagesmamm ass dem Stat 3,75 Euro wäert an an enger Crèche 6 Euro. E groussen Ënnerscheed! Ass dat richtig? Ass dat ëmmer justifiéiert?

De Minister seet, d'Dageseltere wieren eng Alternativ fir Kanner vun Elteren, déi op Schicht schaffen, deemno zum Beispill fir Leit aus der Restauratioun, dem Flegesektor oder awer och dem Nettoyagesektor. D'Dageseltere sollen, wann ech gelift, dofir och iwwer Nuecht an de Weekend verstärkt den Accueil ubidden. D'Gesetz proposéiert an deem Kontext den Tarif vu 4,25 Euro fir den Accueil de Weekend an tëscht owes siwen a moies siwen. An eisen Aen ass den Tarif vu 4,25 Euro dofir ze niddreg ugesat.

Wann ee weess, dass besonnesch ganz kleng Kanner nuets dacks erwächen, kräischen, net schlofe kënnen, schlecht dremmen, vläicht och net dermadder eens ginn, well se net an hirem eegene Bett leien, da muss ech dach awer soen, dass déi Zomm vu 4,25 Euro d'Stonn, déi ee fir dës grouss Aufgab kritt, einfach lächerlech ass. Vläch ass de Minister bereet, och nach eng kéier doriwwer nozedenken.

Derbäi kennt, dass de Prinzip vun der Égalité devant la loi net respektéiert ass. Hei gëtt nämlech d'Aarbecht vu Leit mat darselwechter Ausbildung anescht wäertgeschätzt, jee no deem, ob si op sech selwer, also als Dagesmamm, oder an enger Crèche schaffen. Wie säi Kand an eng Crèche gëtt, ka vun 20 gratis Stonne profitéieren. Wie säi Kand bei eng Dagesmamm mam selwechte Bildungsgrad wéi d'Personal an de Crèche gëtt, kritt keng gratis Stonnen.

Mir sinn der Meinung, dass déi eenzel Prestataire, déi vun der Ausbildung hier datselwecht kënnen, déiselwecht Kompetenzen hunn, och d'selwecht mussen behandelt ginn. D'Elteren hirersäits wäerten de Choix ganz séier gemaach hunn. 20 gratis Stonne sinn e lackelegt Argument.

Madamm Presidentin, Dir Dammen an Dir Hären, dëst gesot, wäerte mir eis als CSV aus all dësen Ursachen an och Iwwerleeungen eraus bei deem heite Gesetz enthalen.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!